

Semestr I – STAROŻYTNOŚĆ –ŚREDNIOWIECZE

1. **U źródeł kultury: Biblia**
 - Znaczenie słów „biblia” i „testament”, „sacrum” i „profanum”
 - Czas powstawania Biblii
 - Istota podziału Biblii na Stary i Nowy Testament
 - Typy ksiąg biblijnych (historyczne, dydaktyczne, prorocze)
2. *Oto jestem. Człowiek i Bóg w Biblii – historia Abrahama.*
 - Opisanie relacji między człowiekiem a Bogiem w Starym Testamencie.
 - Sposobu ukazania biblijnego motywu w obrazie M.M. da Caravaggio pt. *Ofiarowanie Izaaka*;
3. *W boleści mej duszy... Obraz ludzkiego cierpienia w Biblii. Księga Hioba*
 - Historia Hioba.
 - Relacje między Bogiem a człowiekiem przedstawione w księdze biblijnej.
 - Scharakteryzowanie biblijnej koncepcji niezawinionego cierpienia.
4. *Jak śmierć potężna jest miłość... Biblijna poezja miłosnego wyznania.*
 - Scharakteryzowanie biblijnych koncepcji miłości i sposobów mówienia o nich w *Pieśni nad pieśniami* oraz w *1 Liście świętego Pawła do Koryntian*.
5. *Psalm będę śpiewać... W świecie poezji biblijnej*
 - Cechy gatunkowe psalmu.
 - Rodzaje psalmów.
 - Kreację podmiotu lirycznego i adresata oraz relacje między nimi w omawianych psalmach.
6. *Twój brat był umarły, a znów ożył... Parabola i jej funkcje w Ewangeliach.*
 - Określenie istoty paraboliczności.
 - Objasnienie znaczenie terminu „ewangelia”.
 - Przyporządkowanie znaczenia symbolicznego elementom świata przedstawionego przypowieści.
 - Objasnienie znaczenia frazeologizmu „syn marnotrawny”.
7. *Ujrzał go jego ojciec i wzruszył się głęboko... Ewangeliczne przesłanie miłości w obrazie Rembrandta*
 - Rembrandt van Rijn, *Powrót syna marnotrawnego*.
 - Nawiązania do przypowieści obecne w dziele malarskim
8. *I piąty anioł zatrąbił... Biblijna wizja końca świata*
 - Tytuł Apokalipsy św. Jana oraz wskazać jej genezę i czas powstania
 - Wydarzenia opisane we fragmencie
 - Kreacja człowieka przedstawionego w tekście
9. Biblia – wędrówka przez motywy i symbole.
 - Najważniejsze motywy biblijne oraz ich realizacja w konkretnych księgach biblijnych.
 - Znaczenie najważniejszych symboli biblijnych.
10. **Literatura starożytnych Greków i Rzymian.**
 - Czas trwania epoki starożytnej.
 - Charakterystyka czterech okresów literatury starożytnej.
 - Nazwiska najważniejszych twórców literatury antycznej oraz tematyka ich utworów.
11. *Wiem, że nic nie wiem... Filozofia grecka.*
 - Wybrane myśli greckich filozofów i wskazanie na wartości, które się w nich ujawniają.
12. *Pieśń od Muz Helikońskich zacznijmy... Mitologiczna wizja świata. (Hezjod*

- Teogonia).
- Scharakteryzowanie mitologicznej wizji świata, bogów i człowieka.
 - Tytuł dzieła Hezjoda i czas jego powstania.
 - Przyporządkowanie Muzom odpowiedniej dziedziny sztuki.
 - Wskazanie atrybutów bogów przedstawionych we fragmencie.
13. Klasyczne piękno – *Apollo Sauroktonos* Praksytelesa.
- Opisanie posągu Apolla jako wzorowego przykładu sztuki antycznej.
 - Pojęcia: kanon, proporcja, harmonia, symetria, kontrapost.
14. *W śmierć nie odejdę bez sławy...* Wojna i walka w eposie bohaterskim.
- Homer *Iliada* (fr.)
 - Najważniejsze wydarzenia w eposie.
 - Achilles i Hektor jako bohaterowie heroiczni.
15. *Uosobienie przewrotności losu*. Tragedia grecka – bohater tragiczny i jego tragizm.
- Geneza i budowa tragedii antycznej.
 - Źródło tragedii antycznej w obrzędach religijnych.
 - Cechy gatunkowe tragedii.
16. *Nic się wasze życie nie liczy...* Koncepcja losu ludzkiego w tragedii antycznej.
- Sofokles *Król Edyp*.
 - Scharakteryzowanie antycznej koncepcji ludzkiego losu.
 - Dzieje Edypa przedstawione w micie tebańskim i tragedii.
 - Czas i miejsce akcji dramatu.
 - Wpływ przeznaczenia na losy bohatera.
17. *Nie widzisz swego marnego żywota...* Fatum i wina w tragedii greckiej.
- Określenie istoty tragizmu Edypa.
 - Określenie sytuacji wypowiedzi w omawianym fragmencie dramatu oraz relacje między rozmówcami: Edypem i Tyrezjaszem.
 - Charakterystyka Edypa na podstawie załączonych fragmentów i całego dramatu.
 - Edypa jako bohater tragiczny.
18. **Tysiąc lat kultury średniowiecza.**
- Określenie ram czasowych i najważniejszych cech epoki.
 - Nazwa epoki.
 - Rola chrześcijaństwa dla tworzenia się kultury średniowiecza.
 - Rola łaciny i języków narodowych w średniowieczu.
 - Średniowieczna zasada uniwersalizmu.
19. *Wszystko jest dobre...* Filozofia średniowieczna.
- Przedstawienie głównych prądów filozoficznych średniowiecza.
20. *Pieśń ojczysta – Bogurodzica.*
- Interpretacja *Bogurodzicy* jako pieśni wyrażającej idee religijne epoki.
 - Geneza *Bogurodzicy* i czas powstania utworu.
 - Kreacja podmiotu lirycznego i adresatów w pieśni oraz relacje między nimi..
 - Realizację światopoglądu epoki w pieśni.
 - Pojęcia: pieśń religijna, idea pośrednictwa, teocentryzm, hierarchizm, *deesis*.
21. Sztuka romańska i *Bogurodzica*.
- Styl romański w malarstwie, rzeźbie i architekturze.
 - Podstawa porównania *Bogurodzicy* i malarskiego przedstawienia *deesis*.

22. *A na świecie zbożny pobyt...* Trwałość i zmiana języka w dziejach.
 - Pochodzenie języka polskiego.
 - Archaizmy występujące w *Bogurodzicy*.
 - Typy archaizmów.
23. Język jako system znaków.
24. *Pełna smutku i żałości...* Liryzm i dramatyzm planktu średniowiecznego.
 - Przedstawienie wizerunku Maryi jako cierpiącej matki w różnych tekstach kultury
 - *Posłuchajcie, bracia miła*
 - Zdarzenia opisane w wierszu.
 - Kreacja podmiotu lirycznego i adresatów w utworze oraz relacje między nimi.
 - Emocje przeżywane przez Maryję,
 - Porównanie kreacji Maryi w *Bogurodzicy* i *Lamencie świętokrzyskim*.
25. *Wszystko cirpiał prze Bog rad...* Średniowieczne idee – asceza.
 - *Legenda o świętym Aleksym*
 - Przedstawienie św. Aleksego jako wzorca osobowego ascety.
 - Pojęcia: legenda, hagiografia, asceza, literatura parenetyczna.
26. *Czemu za tobą?...* Średniowieczne idee – franciszkanizm.
 - *Kwiatki świętego Franciszka z Asyżu*;
 - Charakterystyka bohatera, jego stosunek do Boga, przyrody i innych ludzi.
27. *Widziałbym tylko jedną ciebie...* Średniowieczna opowieść o prawdziwej miłości.
 - *Dzieje Tristana i Izoldy*.
 - Streszczenie dziejów miłości Tristana i Izoldy.
 - Charakterystyka głównych bohaterów utworu.
 - Cechy uczucia łączącego Tristana i Izoldę.
28. *Raczej umrzeć niż popaść w osławę...* Roland jako wzór rycerza.
 - *Pieśń o Rolandzie*
 - Przedstawienie kreacji Rolanda jako wzoru średniowiecznego rycerza.
 - Charakterystyka Rolanda, ze zwróceniem uwagi na przyczyny odrzucenia przez niego pomocy podczas walki.
 - Symboliczne elementy w scenie śmierci Rolanda (miejsce, gesty i zachowania rycerza) oraz odczytanie ich sensu.
29. *Wydam mu bitwę...* Etos rycerski w średniowieczu.
 - *Dzieje Tristana i Izoldy*
 - Odtworzenie hierarchii wartości średniowiecznego rycerza.
 - Podobieństwa zachowań Rolanda i Tristana oraz różnice w motywach podjęcia przez nich walki.